

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leto	gld. 4:40,
pol leta	2:20,
četrt leta	1:10.

Za tuje dežete toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino zaračimo, ako se odzave pri upravnosti.

„Soča“ izhaja vsakih 14. dñij vsak drugi tork in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izdeta lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

Interpelacija

deželnega poslanca dr. Al. Rojca in tovarisev do Njegove Vzvodenosti gospoda trgovinskega ministra zastran železnice po vipavski dolini.

Železniška zveza vipavske doline z goriškim mestom in z južno železnicu na Kranjskem razpravlja in magla se že dolgo časa.

V deželnem zborni pokužene grofije goriške in gradiške podvaljajo se je leta 1889. (Porčilo, stran 101.), ko je bila v razpravi furlanska železnica.

Klic prebivalstva v vipavski dolini potaki zvezni zbudbi je zasebnike, da so na svoje stroške privedli načet in proračun ozki železnici iz Gorice do Ajdovščine.

Ali visoka c. kr. vlada je z odklokom z dne 4. novembra 1891, št. 22.985 ta načet zavrnula z dostavkom, da je pripravljena dovoliti, da se meri železnica po vipavski dolini s širokim bronem, ki bi se nadaljevala na Kranjsko, da se združi z južno železnicu.

Vladični zastopnik v deželnem zborni goriškem je leta 1892. izjavil (Porčilo, stran 123.), da visoka c. kr. vlada bo podpirala tako podjetje, ako se interesovani krogi za to oglašajo.

Deželni zbor goriški je na to v seji 12. aprila 1892. naročil deželnemu odborni, naj si izprosi tako dovoljenje in naj delo pospiši, da bo revizija mogoča se tisto jesen. Ob enem je dovoli 100.000 gld. podpore železnici, ki bi se gradila.

Dne 4. do 6. julija 1893. se je vrsila revizija te čte in od tistega časa ni več glasu od visoke c. kr. vlade, ker baje se ne more odločiti, kak bi naj bi imela vipavsko železnicu: ozki ali široki, dasi je bila leta 1891. odločno za široki tlr in proti ozkemu.

Mej tem ko vlada visi med dvomi in se ne more odločiti na nobeno stran, gine nekdanje blagostanje vipavske doline in kmalu bo opustošen svet, ki je nekdaj veljal kot rajski. Od dne do dne gine kmetijstvo, vinarstvo, živinareja, obrtništvo, kupčija, sploh blagostanje dežele in s tem moč davke plačevati in dosledno tudi moč krvnega davka.

Ko bo v prihodnjih časih vozil litpon vojaške sile po vipavski dolini, kakor jih je od starejšavščinov vodila državna cesta, ne bo žigalo med zadovoljnim ljudstvom, po cvetnosti, marljavo obdelanim dolini, marveč po puščavi, kjer bo klied obdelan in neoblikovan svet: Vienna deliberaente Vipava perit. (Med tem ko so se na Donaju posvetovali, je Vipava propadla).

In visoka c. kr. vlada niti ne bo imela izgovora, da ni bila na to opozorjena, kajti v deželnem zboru goriškem je bila o tem interpelovana 30. januarja 1894. v državnem zbornu 5. aprila in 7. decembra 1894. v govorih na to opomnjena v deželnem zbornu 12. aprila 1892. in 9. maja 1893. (Porčilo, stran 59.), v državnem zbornu o raznih prilika, zadnjie 21. maja 1894 (Stenografiski zapisnik, stran 11.357.), z resolucijami večkrat, zadnjie 19. maja 1894 (Sten. zap. str. 14.283.), s peticijami 24. oktobra 1894. ter pogosto prej in poslej.

Ali vse to ni mogloogniti visoke c. kr. vlade, da bi se bili odločili za ugoden olgov, kajti 2. junija 1894. (Sten. zap. str. 14.288.) jej je bila stvar se nezrela, dasi vredna, da se pospešijo poizvedovanja in razprave o njej.

Ali se ima nekaj strela vipavsko dolina rešiti prepolnega propada, odvisno je edino le od visoke c. kr. vlade, ki naj bi se za časa odlučila bodisi za široki, bodisi za ozki tlr, in ki naj bi potem s svojimi sredstvi zdravno prispomogla, da se železnica v resnicu zgradi, kajti ljudstvo omoguje in je vsak dan potrebuje pomoč. To spričujejo njegove peticije do deželnega zborna ter deputacije občinskih zastopnikov, ki se oglašajo, kjer misijo dobiti pomoč in zagovornikov.

Z ozirom na to stavljajo podpisani na Njegovo Vzvodenosti gospoda trgovinskega ministra naslednji vprašanja:

1) Ali je upati, da se visoka c. kr. vlada v kratkem odloči za ozki ali široki tlr železnici po vipavski dolini?

2) Ali hoče visoka c. kr. vlada potem zdatno pripometi, da se zgradi ta železnica?

V Gorici 25. januarja 1895.
Dr. Rojc — Alfred grof Coronini — Gréa — Kocjančič — Dr. Gregorčič — Dr. Abram — Dr. Nik. Tonkli — Klančič — Dr. Jož. vit. Tonkli

Interpelacija

poslanca dr. Gregorčiča in tovarisev do Njegove Vzvodenosti gospoda ministra načrtnih poslov zastran državne ceste po Šoči dolini.

Na mestu, ki se imenuje Ovinik, med Ročinjem in Podselom, in sicer na onem kosu nove ceste, ki se je zgradil pred malo leti, se je pred nekaterimi dnevi pokazala taka razpoka na podlžju, da se je to začelo že umikati in da je pričakovali dan na dan, da se pol ceste z vsem podlžjem vred zgradi v Šočo.

Cestno nadzorstvo je sicer že zapazilo veliko nevarnost ter zagradilo cesto do pol, ali nevarnost je vključen temu velika, kajti po tej cesti vozijo dan za dan težki vozovi, ki se nimajo kam umikati.

Pri vsem tem se sliši, da se popravljanje te ceste ne misli takoj priti in da se namerava čakati, dokler cesta ne pada v Šočo, pri kateri priliki bi se prav gotovo dogodila kaka nesreca.

Splahi je pa ta državna cesta ne le večno v slabem stanju, ampak na več mestih tako ozka, da ne zadose prometnim potrebam, in pri strminah tako slabo podprtja, da je po vsakem dežju in zmrzlini vedno nevarnost v sledilju udiranja nadlesnih pomolov in kamenja. Tako se je prigodilo 24. dec. 1. l. in zdaj je videti na raznih mestih več stotov težki kamni, ki so se privali na cesto. Vozniki so radi tega v vedenem strahu in nevarnosti in neradi vozijo po tej cesti.

Vzdržvanje te ceste je silno nemankljivo. Posipa se s predebelim gruščem in preporoko, vsled tega preveč na debelo, kar ustreže, da se cesta ne more tako hitro učisti in da imajo vozniki vedno težave.

Tudi prepisi cestnega policijskega reda se dušak radi zamernajo, in ni videti človeka, ki bi v tem ozrazi nadzoroval cesto.

Z ozirom na vse to stavljam podpisani na Njegovo Vzvodenosti gospoda ministra načrtnih zadav slednji vprašanja:

1. Ali je visoka c. kr. vlada voljna skrbeti za razširjenje in bolje vzdrževanje državne ceste po Šoči dolini, kajter tudi za boljšo cestno politiko?

2. Ali je voljna odstraniti nemudoma nevarnost, ki preti voznikom na Oviniku vsak dan huje?

V Gorici, 29. januarja 1895.

Dr. Gregorčič — Gréa — Klančič — Coronini A. — dr. Abram — dr. J. Tonkli — dr. N. Tonkli — Kocjančič — dr. Rojc.

Interpelacija

poslanca Blazija Gréa in tovarisev do Njegove Vzvodenosti gospoda ministra načrtnih zadav glede opravlj voditeljev matičnih knjig z vojaškim osobstvom.

Glasom okrožnice, katero je razposlalo c. kr. okrožni glavarstvo za okolico goriško dne 40. oktobra 1894. pod št. 18.972.3 vsem duhovskim uradom tega političkega okraja, se visoko c. kr. državno vojno ministerstvo potom vis. c. kr. ministerstva za notranje zadave pritožuje, da voditelji matičnih knjig večkrat nujško liste bivših vojaških oseb ne dopolnjujejo pravočasno. Okrožnica naroča, omjenje nujške liste za vsak slučaj takoj poslati dotičnemu občinskemu predstojniku.

Voditelji matičnih knjig imajo nalog, vsako četrletje podati razkaz ljudskega gibanja in izrazen posebej poročati o gibanju vojaškega osobstva po določenem obrazcu Distinta dei casi di matrimonio, nascita e

morte di persone appartenenti allo stato militare, celebrati da sacerdoti civili*.

Voditelji matičnih knjig, kot dušni pastirji, morajo pod osobno odgovornostjo in visoko kaznijo etui, da ne sklepajo zakonov mladeniči, ki niso še do oljii postavne vojaške dolnosti.

Kako pa naj voditelji matičnih knjig spolujo te svoje dolnosti, ako ne vše, kdo je vojak? Prvopodpisani ima uže nad 20 let opraviti v vodstvu matičnih knjig, paniti jedenkrat, niti jedno leto mu niso bili naznani mladeniči potrjeni v vojaki.

Kako njemu, godi se vsem voditeljem matičnih knjig. Ni torej čuda, da sem in tja poročila o gibanju vojaškega osobstva ne dolajajo pravočasno.

Voditelji matičnih knjig opravljajo svoj odgovorni posel za državo brezplačno; vsak leto podajo izpisek mladeničev, ki pridejo k novačenju, a nikdar se jim ne vrne zapisnik potrjenih mladeničev.

Da bi se voditeljem matičnih knjig omogočilo točno izvrševati dolnosti glede na vojaško osobstvo, prajo podpisani Njegovo Vzvodenost gospoda ministra za notranje zadave:

Hoče li visoka c. kr. vlada skrbeti za to, da bodo voditeljem matičnih knjig vsako leto naznani k vojakom in c. kr. mornaricu potrjeni mladeniči?

Gréa — Dr. Gregorčič — Alfred g. Coronini — Dr. Rojc — Kocjančič — Klančič.

Možka beseda.

Občinsko staršinstvo v Renčah je poslalo ministerstvu sledečo spomenico:

Vsičko c. kr. pravosodno ministerstvo!

Občinsko staršinstvo županije Renče pri Gorici je soglasno sklenilo v svoji seji dne 23. januarja 1895., naj se posoji v njezinem imenu visokemu c. kr. pravosodnemu ministerstvu sledeča

Spomenica:

Občinska zbornica goriška je sklenila pri svojem izrednem zborovanju 23. dec. 1894. rezolucijo, katero je poslala visokemu c. kr. pravosodnemu ministerstvu, proti kateri se pri moratu mi Slovenci te deželi najdolčnoje uproti.

Gospodje laški odvetniki so pozabili, ko so sklepalji to rezolucijo, da je v deželi goriški in gradiški skoro dve tretjini Slovencev in le ena tretjina Lahov. Drugače si ne moremo tolmačiti njih sklepa, naj bi laški jezik imel pri sodiščih vse pravice, slovenščina pa prav nikakih. Še prav posebe so ti gospodje pozabili, da celo po nam nepravilen ljudskem stetu leta 1890. spada pod c. kr. okrajno sodišče v Gorici 38.557 Slovencev in le 16.950 Italijanov, in po imenu teh gospodov naj bi bila ta ogromna večina Slovencev brez vsakoršnih pravic, dočim pa naj bi laščina bila edina gospodovska pri tem sodišču.

Da gospodje odvetniki hočejo to, je razvidno iz poročila zborničnega odbora, katero je prečital pri zborovanju dr. Gollob. Tamkaj so nasteli celo vrsto pritožb proti poslovanju c. kr. okrajnega sodišča v Gorici, češ, da izdaja slovenske odloke in razsodbe, da se načrkujejo slovenski zapisniki in da se nalažajo slovenske uknjihje. Ali gospodje niso povedali, da vse tiste stranke so bile slovenske, da so pri sodišču le slovensko, da je vsak leto tega zapisnika moral biti spisani po slovensko in da je moral slediti tudi odlok ali razsodba v slovenskem jeziku. Radi bi vedeli, kaj je pa to mari laškim odvetnikom, ako Slovenec dobi od svojega sodišča slovenski odlok? Kaka kritika se godi s tem Lahom, ki so vrhu tega v okraju le v veliki manjšini?

Gospodje odvetniki se skleujejo v svoji rezoluciji na ministrsko naredbo z dne 20. januarja 1890. št. 19.516 in prosijo visoko ministerstvo, naj na podlagi te naredbe postopa proti c. kr. sodišču v Gorici.

Tiski „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotić).

Oznanila

in „FOLKLICE“ plačujejo se za petstopno peti-vrstvo:

8 kr.	če se tiskajo 1. krat,
7	2
6	3

Večkrat — po pogodbi — Za večje črke po prostoru.

Pomembne številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnosti „Soča“. — Neplačani pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vredajo.

Uredništvo in upravnost je v Gospodski ulici 9.

bilo ozračje ledenomrzlo; ali ni sneg, ni piš, ni mraz niso mogli zadržati spoštovalev pokojnega Rajmunda, da ne bi bili prilihoti od blizu in od daleč, da skažejo poslednjo čast — uzornemu mozu. Dolga je bila vrsna onih, ki so spomiljali nepozabnega Mahorčiča k večnemu počitku; vsi stanovi in vsi sloji ljudstva so bili zastopani. V sprevodu smo zapazili doželnega glavarja goriškega, ekscelenca grofa Ivana Coroninija, (dočim je namestnika primorskoga zastopala c. kr. okr. glavar pl. Schaffgotsch), občinski zastop sežanski, dalmat. rdečega križa, dolsko miladino, c. kr. okrajski svet, deželno poslanec Ivana Hribarja, Ivana Dolencia in Matko Mandića in mondnu vsi župano okraja sežanskega. Politično društvo Edinost, sta zastopala predsednik Mandić in tujnik Cotić; iz Gorice so došli uredniki „Soča“, g. Andrej Gabršček, deželni urednik gosp. Ernest Klančar in Fran Flerlja; sosedno mnogobrojno pa so bili zastopani tržaški Slovenci. Venece je bilo nad 40; med drugimi so dopolnili venecu učiteljstvo okraja sežanskega, c. kr. okrajski svet, oženili poslanci goriški, etalnica sežanska županstvo v Naklem in v Loka (postopek trije venci so bili z narodnimi trakovci). Goriško društvo sežansko — se je udeležilo posreba korporativno. (Z ozi

goval za slovenske mapicne blankete itd., kar pač dokazuje, da je pri vsi zmenosti bil vendar odčen, kadar je šlo za koristi slovenskega prebivalstva. Globoki žalostni mognobrojni sorodnikov in vsega sežanskega okraja se pridružujemo tudi mi, kdoč ob grobu vrlega slovenskega moža: Časten mu spomin!"

V seji deželnega zbora goriškega v torek je govoril deželni glavar pri otvorjenju seje stojecim poslancem v italijanskem jeziku takoj:

"Častiti gospodje! Prijaham od groba, jedva zapričega, v koji so položili truplo dragega in velecevnenega tovarisa — Rajmunda Mahorčiča, ki je preminol dne 25. t. m. Bil sem pričuo, ko se mu je izkazala zadnja čast in ginenega srca sem zapazil, kakok udano mu je bilo ljudstvo, med katerim je živel, in kolika je žalost po njegovi prerani izgubi.

In to je lahko razumeti. Ker ga je vodila ljubezen do rojakov, posvečeval je svojo veljavno delavnost njihovemu blagu, blagostanju svoje pokrajine: vratili pa so mu s tem, da so mu podali vse častne službe, koje so imeli na razpolago.

Zupan sežanski in predsednik okrajnega cestnega odbora — prisel je tudi v naso deželno zbornico, kjer smo imeli priliko, ocenjati njegove redke lastnosti, njegov odkrit in pošten značaj, vstrajnost njegovih namer in njegovega preprčanja, a ob enem tudi njegove ljubezljivo obnaslanje in njegovo pomirjujoče srce.

Torej nam je njegova smrt prizadela pravo in občutljivo zgubo, nam osebno, ki smo se ponašali, imenovati ga svojega prijatelja, pa tudi razvoju javne stvari — in preverjen sem, gospodje, da o tej tužni priliki izrazite vsi radi z menoj svojo veliko žalost, koji izraz naj ostane v nevenljivem zabilježen v zapisniku današnje seje".

Po tolikih vsestranskih glasovih bilo bi odveč, ako bi dodali le se eno besedo po-knjiku v slov. Zato: Mir njegovi duši! Žalostni rodbini pa daj Vsemogočni moč, da prenese hud vdarec na tej nenadomestni izgubi.

Deželni zbor goriški.

Peta seja 25. jan. 1895. ob 5. zv.

Prečita in odobri se zapisnik prejšnje seje. Grof A. Coronini upraša deželnega glavarja, kaj je storil deželni odbor v doseg vipaške železnice? Deželni glavar odgovori v dosti gladki slovenščini, da deželni odbor je povsem rešil naloženo mu nalogo deželnega zobra: izprosil si je pri vladni predkoncessijo, izgotovil načrte, pregledal merjeno-čerto in zaslil interesovanje občine, na kar je vse skupaj izročil visoki vladni, ki pa doslej ni dala se odgovora, da si se je odbor pozneje opetovano obrnil do nje. — Dr. Rojic upraša deželnega glavarja, ali misli čim prej postaviti na dnevni red važno železniško uprašanje. Deželni glavar odgovori, da poročila nima se v rokah, a kakor hitro se to zgoditi, bo njegova skrb, da ga postavi na dnevni red. — Na to sledi interpelacija, katero smo priobčili doslovno na drugem mestu.

Na to poda dr. A. Gregorčič tri važne načrte zakonov, s katerimi se premeni volini red za deželni zbor, za kupčiško zbornico in mestni statut goriški. Dr. Gregorčič je temeljito proučil vse te zakone in potrebe prenaredbe in sicer:

1. Premenba deželnega volilnega reda.

V tem načrtu zakona je izrečeno, naj bi imel volilno pravico v deželnem zboru v skupini kmečkih občin in mest vsak polnoleten državljan, ki plačuje izraven davek ali ki ima sicer volilno pravico v občinski zastop. V skupini mest in trgov naj bi bilo vsako mesto, trg ali obrtni kraj tudi volišče. — Osnutek novega zakona je tako obsezen.

2. Premenba mestnega statuta goriškega.

V tem načrtu zakona sta dva paragrafa važna, ki slovata: §. 1. Vsi avstrijski državljanji, ki imajo v občinskem okolišu mesta goriškega kako hišo ali zemljište, ali ki vršijo v njem samostalno kako rokodelstvo ali katero koli obrt, od katere plačujejo izraven davek, ali ki stanujejo v imenovanem ozemlju in plačujejo davek od drugih svojih dohodkov, so razen občinskih domačinov in meščanov mestni občinarji. Ako niso ne domačini, ne meščani občinski, imenujejo se občinski žadružniki. §. 2. Volileci v občinski zastop so, v kolikor jim ne nasprotuje katera v §. 32. imenovanega občinskega reda (statuta) navedenih izjem:

1. občinski meščani možkega spola;

2. med domačin in žadružniki tisti, ki pri-padajo kateri izmed naslednjih vrst:

a) tisti, ki plačujejo kak izraven davek od hiše ali od zemljišča, ali od dela teh, le-žečih v občinskem okolišu, ali od rokodelstva, ali od katerega koli obrta, s katerim se pečajo v občinskem ozemlju, ali od katerega koli dohodka;

- b) državni, deželni in občinski uradniki, ki so v službi, v stalnem ali začasnem pokolu; c) častniki, ki spadajo v vrsto, zvano militia stabilis;
- d) duhovniki, ki so stalno nameščeni, bodisi v službi, v stalnem ali začasnem pokolu; e) doktorji vseh fakultet, ki so dosegli svojo akademiski čast na kakem državnem vseučilišču;
- f) učitelji, profesorji in ravnatelji na kakem javnem učenem zavodu v Gorici, ki se vzdržuje na stroški države, dežele ali občine, naj si bodo v službi, v stalnem ali v začasnem pokolu.

§. 4. Občinski žadružniki imajo pasivno volilno pravico v občinski zastop pod istimi pogoji, kakor občinski domačini. §. 5. določuje, da žadružniki se uvrščajo v volilne razrede v smislu predpisov §. 25. mestnega statuta, kakor domačini.

3. Predlog glede na kupčiško zbornico se glasi:

Visoki deželni zbor naj sklene:

Visoka e. kr. vladu se pozivlja:

I. da premeni volilni red kupčiške in obrtniške zbornice v Gorici, potrjen z razpisom kupčiškega ministrica z dne 23. aprila 1884. štev. 13.008 ter uveden z razglasom e. kr. namestništva za Primorje z dne 22. maja 1884., dež. zak. št. 16, v tem smislu, da bodo imeli aktivno volilno pravico vsi oni udje trgovstva in obrtništva, kateri uživajo neomejene državljanške pravice ter se pečajo v okraju zbornice samostalno ali kot očitni drušveniki (po členu 85. in 99. trgovskega zakonika) s kako kupčijo, obrtnijo ali z rudarijo, od katere plačujejo davek; dalje one osebe, katere stoje na čelu trgovskim ali obrtniškim podjetjem na delnice kot predstojniki ali ravnatelji (§. 7. odstavek 1. zakona z dn. 29. junija 1868, drž. zak. št. 85.), ako omenjena podjetja odračunajo davek v okraju zbornice;

II. da predloži visokemu državnemu zboru načrt zakona, po katerem se preustrojijo obstoječe kupčiške in obrtniške zbornice v tem zmislu, da se jih priklopijo kot novi oddelki delavske zbornice za rokodelske in obrtniške delavce tako, da bodo imela oddelka po enaku številu duhovnikov in da bodo skupno izvrševala volilno pravico v deželi in državnem zastop.

III. Deželnemu odboru se naloga, naj naznani ta sklep deželnega zbra visoki e. kr. vlad.

Na to preide zbor k dnevnu redu. — Poslane Alfred grof Coronini in utemeljuje na kratko svoj predlog (glej zadnjo "Sočo") za stran novih železniških zvez med goriškim mestom in drugimi deželami. Predlog se izroči cestno-železniškemu odseku.

Dr. A. Gregorčič temeljuje ob kratek svojih pet predlogov, kateri smo ponatisnili zadnje: I. Predlog zastran zboljšanja dohodkov ljudskemu učiteljstvu se izroči solskemu odseku. — II. Predlog zastran krščanskega nauka na obeli deželni: kmetijskih solah je propadel. Na predlog poslancev Grče se je glasovalo po imenih; deset Italijanov je glasovalo proti predlogu, osem Slovencev pa zanj. Pri tej priliki se je bil upril dr. Gregorčič dosedanjemu tolmačenju deželnozborskemu opravilniku, ki izrecno dolga, da je treba izročili v razpravo pristojnemu odseku vsak tak predlog, kateri podpirajo vsaj trije poslanci. Ali deželni glavar je ostal pri dosedanjem tolmačenju in je postavil Gregorčičev predlog na glasovanje. — III. Soglasno se izroči finančnemu odseku v razpravo predlog zastran pouka, ki naj bi se poslal občinam v zadevi pregledovanja zemljiškega katastra. — IV. Enako se zgoditi s predlogom, da se imajo o priliki tega pregledovanja zmanjšati zemljiški davki, ki so razmeroma najvišji v državi. Na Kranjskem so za dobro polovico manjši. Vrhova tega so naša zemljišča zadnja leta veliko slabša: gozdji so posekani; vinogradi pa poskodovani vsled raznih trnih bolezni, a vinska kupčija slabša vsled znane klavzule z Italijo. Zato je naravno, da se morajo že vsled tega znižati tudi davki. — V. Predlog o prenembi domovnega zakona se izroči pravemu odseku. Domovni zakon nalogi zlasti občinam na deželi silna hremena; bolniški stroški so se podvojili in potrojili, a to čestokrat za osebe, o katerih občine niti ne vedo. Njih odčelite so bili rojeni v kaki občini, njihovi sinovi in hčeri so pa rodili drugod, živeli in delali drugod, a če so bolni, gredo v bolnico, in občine morajo za njo plačevati. To je kritična, katero treba kažo popraviti.

Posl. Kocijančič temeljuje svoj predlog, naj se da volilna pravica vsem stalno nameščenim učiteljem, pa tukaj, da bodo volili po plačilih vrstuh (I) v treh razredih. Predlog se izroči pravemu odseku.

Sledi poročila finančnega odseka. Prva točka odpada, ker je odsonen poročevalce dr. Jos. vit. Tonkli. — Dr. Verzegnassi poroča o računu za l. 1893. in proračunu za l. 1895. raznih mehkih zalogov, ki so v skrbi deželne uprave, o stipendijskem zalogu in o zalogu za onemogoč delavce, kar zbor potrdi brez ugovora. Na to se seja sklene.

Sesta seja je bila v torek. Zaradi preobilice raznega gradiva prijetljivo poročilo o tej seji v prihodnjem "Primoru", ki izide v torku.

Orožniki in duhovni kandidati!

(L dop. z dežele).

Dne 18. dec. pret. leta doživel si v državnem zboru važen prizor in zanimiv slajšaj, ki pojasnjuje sedanji položaj. Pri tej seji razpravljala se je žandarmerijska postava. Neustrašeni dr. Scheicher je predlagal, naj se v postavo sprejme tudi določilo, da oblastnije ne smejo zlorabljati orožnikov pri duhovnikih, kandidirajočih za kakovo župnijo. Želj neprjetno je dirlal tudi predlog vladne katoličane, sedeče v konservativnem klubu, če, stvar je prekotljiva v vladni živci so pričetljivi. Ali predlagatelj je dobro vedel, zekaj je to storil. Dobro je vedel, da živijo duhovniki pod kuratelo, da so pod nadzorstvom. Čestokrat se pripieti, da oblastnije posiljajo orožnike, ki naj poizvedujejo, kakšnega političnega misljenja so predstili za kakovo župnijo. Tudi pri nas se je to zgodilo. Da je to stopanje ponizevalno in nečastno za cerkvene služabnike, kdo ne ve? Pravi in jedini nadzornik duhovnikov je škof, ki pa tudi nekoliko te oblasti prepusti dekanom na deželi. Prav to, da orožniki in okrajni glavarji zapisujejo spričevala o obnašanju prisilcev, nam prejšnjo in neporavnano določanje, da živimo v državni cerkvi. Naj naši e. kr. katoličani se tako zatrjujejo, da so višji varuh Sijenski neodvisni, naj "R. K." in "P. L." se tako vprijeta o avtoriteti in slepi pokorčini, zmanj je vse; kdo jima ne verjame? Pribita je žalostna resnica, da v Avstriji je sv. cerkev dekla, ne pa prosta nevesta Kristusova. O kaki cerkveni avtonomiji ni duha ne slaha. Če naši vladni katoličani nočetjo priznati tega ter v svojih glasilih po vsej sili hčejajo preprati svet o nasprotnem, vsaj naj bo dovolj modri, da o stvari molčajo. Kar je pa najbolj žalostno je to, da ne v državnem zboru ne v deželnih in občinskih zastopih nimamo stranke, ki bi zastopala to važno točko. Zato pa vsakega katoličana, ki le kolikaj ljubi prosto cerkev, mora razveseliti, ko sliši, da se vendar še kdo najde, ki povzroči glas proti skeleci rani sv. katoliške cerkve. Sosebno od državnih poslancev, duhovnikov, bi smeli pričakovati, da bodo odobravili Scheicherjev predlog in zajti glasovali. Kaj se. V "Vereinsblattu" št. 1. t. 1. se je dr. Sch. britko pritožil, kakor sledi: "Darauf, dass auch die Priester der Coalizion gegen meinen Antrag stimmen, beziehungsweise sitzen bleiben würden, war ich nicht gefasst. Ich begreife, dass über Canonicus Klum oder die Abte, beziehungsweise Ordensküste, Treuenfels, Baumgartner, Doblhauer, nichts mehr referiert werden wird, weil sie in der gleichzeitigen Lage sind, zwar dem niederen Clerus zu stehen. Allein ich sollte doch meinen, dass die Liebe zu den armen Brüdern unten durch die vielen Coalitions-wälder nicht hätte ausgelöscht werden sollen".

Mi testitam g. Klumu, da je dobil od tako odličnega moža tak "Fleisszettel". In vendar je g. kanonik v gorovu proti dr. Ferjančiču poudarjal, da se nikdar ni zatajil katoličkih načel, odkar je v koaliciji. Toda gospodom v konservativnem klubu je pač malo mar za njego nižjo duhovščino, samo da se njini prav godi. Čudimo se, da na Kranjskem ni moža, ki bi stopil pred g. kanonika in mu v obraz povedal, kar mu tiče. Žalostno je, da katoliška stranka na Kranjskem tako slepo uklanja tudi e. kr. Klumu. Kakšna razložka med voditeljem Kranjčevem in voditeljem goz. Sloyencem? Pravemu se vse duhovščina uklanja, dejavljajo se zvezal z največjimi soražniki naše vere in narodnosti, drugemu pa mejejo bratre polena pod noge, dasi se trudi doma in na Dunaju, ne da bi iskal vladnega solca, ob česar žarkih bi se gret. Ako pojde še dolgo takoj naprej, pridemo z našim katoličanstvom na boben!

Mi testitam g. Klumu, da je dobil od tako odličnega moža tak "Fleisszettel". In vendar je g. kanonik v gorovu proti dr. Ferjančiču poudarjal, da se nikdar ni zatajil katoličkih načel, odkar je v koaliciji. Toda gospodom v konservativnem klubu je pač malo mar za njego nižjo duhovščino, samo da se njini prav godi. Čudimo se, da na Kranjskem ni moža, ki bi stopil pred g. kanonika in mu v obraz povedal, kar mu tiče. Žalostno je, da katoliška stranka na Kranjskem tako slepo uklanja tudi e. kr. Klumu. Kakšna razložka med voditeljem Kranjčevem in voditeljem goz. Sloyencem? Pravemu se vse duhovščina uklanja, dejavljajo se zvezal z največjimi soražniki naše vere in narodnosti, drugemu pa mejejo bratre polena pod noge, dasi se trudi doma in na Dunaju, ne da bi iskal vladnega solca, ob česar žarkih bi se gret. Ako pojde še dolgo takoj naprej, pridemo z našim katoličanstvom na boben!

Tržič je se nedavno bil prava nemška postojanka na Kranjskem. Še pri zadnjih deželnozborskih volitvah so v Tržiču imeli svojega nemškega kandidata. Tudi pri določilju državnozborskemu volilju je že v Tržiču nemški magnat, poslovnih gospodarjev. Poslednji pa je po jehi tudi v Tržiču pustil nemštv. Zavedati se je jelo načrte prebivalstva svoje slovenske narodnosti in se na mera pokoriti nemškim magnatom. Dosedaj so ti magnati vedno imeli v rokah občinsko upravo in skrbijo za vse, da se ne izgubi nemška značaj Tržiča.

Nemški magnat, žal, so pa jeko

nemški so mnogo pripomogli, da je lani dne 27. junija pri občinskih volitvah zmagała slovenska stranka ali stranka reda, kakor se v Tržiču imenuje. Te volitve so se pa razveljavile iz malo utemeljenih razlogov ali prav za prav jedino na tisto tržičem nemščurjem. Višji krog na Kranjskem, bodisi deželna vlada, deželni odbor ali pa okrajno glavarstvo, smatrajo za svojo prvo nalogo, varovati oziroma povzdrigniti svoj vpliv na Kranjskem. To se je pokazalo tudi pri volitvah v Tržiču. Pri novi volitvi dne 30. oktobra je pa zmagała stranka nemških magnatov. Pri tej volitvi so se pa godile neštete nepravilnosti, mej drugim je tudi kranjski okrajni glavarstvo na uradnik. Pa tudi druge nepravilnosti so bile velike, vložili jih je več, ki v Tržiču privača prav niti imajo volilne pravice. S pooblastili se je pa tudi tako vedno postopalo.

Toda o tem ne bodoemo danes govorili. Povedati nam je le, kako niko igra v tej stvari naš "narodni" deželni odbor. Nemu se je naznalo lani meseca julija v posebnih ulogah, kako je gospodaril nemški občinski svet v Tržiču. Iz interpelacije, ki jo je v tej zadevi stavljal v deželnem zboru gospod poslanec Žitnik, posnemamo, da se je od 1880. leta občinska zemlja na čuden način pomagala za 50 oral. Prodaja občina tega sveta ni, le toliko se ve, da se je del tega sveta prepisal v posestven list sedanjega župana, drugi del tega sveta pa pri napravi novih župljenskih kajig prepisal tedanjemu županu Karolu Mallyju in Frančku Mally. Iz občinskega gozda se les oddaja pod roko, ne da bi bil pri oddaji odbor ali poseben odsek. Tudi ni znano, kako je dohodki od tega lesa. Neki svet, ki se je bil pogozdil, je župan samostalno pokosil in pokončil vse nasade, les iz občinskih gozrov pa ima župan pri sebi spravilen že tri leta. Z razumom po prejšnjega župana, ki je odstopil leta 1890, se ni vse v redu. Znan ni račun za pred sedanji leti dodelan most čez Ističko in na to pred trenutki preizdan župništvo.

Pričakovali bi bili, da boda deželni odb

Priloga. — Dasi smo z novim letom povečali list za celo tretjino, vendar smo morali danes dodati prilog, da smo ustregli raznini gg. dopisateljem. Vendar so nekateri dopisi še zaostali. pridejo prihodnje.

Nemarnost naročnikov je pri nas Slovensih strahovito velika. Dvomimo, da imajo časopisi drugih narodov take težave! Za vugled naj pomeno, da nasi naročniki so doslej plačali za l. 1894. le toliko, da pride po v prečno na vsakega le 2 gld. 21 kr. Kakšaj naj potem izjavljamo? Zato naj se nemarni naročniki ne začudijo, ako jih prav resno spominjam na njihovo — dolžnost.

V Gorici je uvelič v sredo mestni računar g. Josip Brasec v najlepši možki dobi 44 let. Pogreb je bil uteraj popoldne. V svih postih je bil baje kako več mož in se en uradnik.

Cerkveno petje v Gorici. — V "Soci" smo že vekokrat govorili o silno slabem cerkvenem petju v Gorici. Razni dopisniki so enako točili, zlasti naši sovračnik v Ljubljani, ki je nedavno pisal o "čečijanskem petju". Tudi pri raznih zborovanjih "čečijanskega društva" se je naglašala potreba, da bi mesto moral dajati deželi v tem pogledu lepe vzgledne, ne pa da skrajnosti slabih.

Utejar je umri znani star organist g. Zelj. Zdaj je čas, da se merodajni krogi zmanjajo in da poklicajo na njegovo mesto moža, ki bo kos svoji nalogi. — Čujemo pritožbe, da ni dobiti dobrih pevecov. Nizev izgovor: Zukaj jih je bilo vedno došti pa pod pokojnim Piorem in Majlincem? Iz dobro ponučenega vira moreno trditi, da nekateri pevci bi želeli celo v cerkvi uganjalji politiko in zato se branijo — slabega načrta. Skrajni je čas, da se nekaj stari v tem pogledu.

"Slogini" zavodi. — 25. januarja je nadzoroval delžni Šolski nadzornik, gospod Anton vitez Kladic - Sabljančki, petrazredno ljudsko solo društvo "Sloga" v ulici Barzeljini. Mudi se je v vseh razredih po vse časa, ki upočevali 3 člane ure. Da je natanko pregledal ceo uredbo zavoda, nam ni treba omemati, kajti delžnemu solskemu nadzorniku, ki nadzoruje že 25. leti ljudske uredje, gotovo se je naprej kaj pričak, oziroma, da bi bil prezrl kak važen moment pri učbi, didaktiki ali odgor.

Po dovršenem nadzorovanju se je izrazil velik lažkavo v zavodu v občini. Ugajale so mu solake sohe, ki so popravljena postavljana prizore, jake svetle, snadne, prijazne, zračne, preskrbljene z ventilatorji in na popolno mnenju kraju,

Iz letnih, jasnih odgovorov otrok se je prepričal, da nujeljko oschije več svojega naloge vredno in pošteno, da otroci — če budi od revnih delavcev in večiga ubegli roditev — dobivajo tu zdravo in tečno dušno hranilo.

Pohvali je nujeljivo, da sprotna in pravilno postopev, da soli popolnoma dosegla predpisani smotter v vseh razredih. Da se postopev po utru načrtih, je dokazalo to, da so delnice najvišjega oddelka prav gladko in v pravilnem rezku odgovarjale iz zemljeprisa. Pri nemščini — govorec izključivo nemški — so sprotno v gladko pripovedovalo vse koščekov iz sponoma, odgovarjajo pravilno in ročno na precej težka slovenščina uprakšana. Končno so zapela dvoglascno "Zlje", ubranlo in čisto. Tudi v otroškem zahvaljušču je bil zadovoljen. Pogledat je tudi nekoliko risarij oblike nadzorovalne sohe.

Upamo, da se je g. delžni Šolski nadzornik prepričal, kako potrebna je slovenska ljudska Šola, ker od 400 otrok želi bi bila te gotovo 300 popolnoma brez učenja in varstva bi miladiča sanja sehi in drugimi v nadleglo; tako pa upamo, da je "Sloga", če ne vse, gotovo veliko večino otrok rešila pogona.

Naj se omenimo, da v spodnje razrede hodijo le domači otroci, v poslednja razreda, posebno v delškem razredu, pa tudi več deku z deželi, kjer dobivajo občutnejšega posoka, nego jih ga nih domača Šola, kajti tudi v namen, da jim bo mogoče neposredno prestopati v e. kr. zvohravalske — kamor prihaja vsaka leto več učenek te Šole. Minologa leta n. pr. je bilo 5. učenek te Šole sprejeti v izobraževalisce.

Pri tej priložnosti ne moremo zamoliti svoje goreče želje — da bi se čim hitreje osnovala kaka vija delška Šola v Gorici, ki nam je za narodni obstanek in napredok takoj potrebna, kakov usakdanji kruh. Počrtevam jo pa tudi dobre mesanske Šole, kajti je že predlanski "Slogini" obrem zbor enkratno sprejel rezolucijo v tem pogledu.

Naj bi merodajni krogi začeli premišljati o tem, kajki bi se dala ustavnih kaka taka Šola.

Ganjiliva razsodba za tiskarje. — Visoko r. kr. kasarsko sodišče je izdalo le dni razsodbo, ki je jako razveselila vse tiskarje v Avstriji, predstavila pa državnemu pravdinštvu, v prvi vrsti pa naše v Gorici. — Znano je lastničenštvo, da je "Rinnovamento" ponapisil neko razsodbo z razlogi vred o zaplenitvi nekega umstjenege, "zajuhenege pisma" nekega visokega dostojanščnika. Ker je bilo v razlogih ponovljeno skoro vse, radi česar je bil list zaplenjen, je državno pravdinštvu zaplenilo tudi to razsodbo, ob enem pa zatožil urednika in tiskarja, da sta se pregrinili proti g. 24. tisk, zakl., ki preprečuje ponapisovali zasplojene sestavke. Urednik je bil obsojen na tri tedne zapora in 100 gld. globe, tiskar pa na pet dñi zapora in 15 gld. globe. Pritožil se je edino le urednik. Ali kasarsko sodišče je na predlog generalnega drž. pravdinštvu odločnilo ta utok, razveljavilo pa je iz svoje volje oni del "razsodbe, ki se je likal tiskarje". Izhorni svetnik dr. Schrott (generalni drž. pravdin) je namreč izrekel nato, da tiskar kakega časopisa se more kazenski preganjati zaradi pregreskov in prestopkov (jelež v slučajih včezajšnjih) le dejaj, akop ni naznanil urednika in izdajatelja, ali je pi prejel penzuri dolžnega iztisnega. Najvišji sodni dvor je soglašal s temi pasagi in oprostil tiskarja, dasi se ta ni pritožil, — Naravno, da je ta razsodba tako razveselila

vse tiskarje, kajti dosedanje tolmačenje tiskovnega in knjižnega zakonika jim je sino obvezelo stališče.

Na Vogerskem je umrla 22. januarja mati tanutnega preč. g. župnika Katarina Berlot v 74. letu svoje starosti.

N. v. m. p.!

Vremje. — V Gorici tožimo te dni, da imamo sibirske vremene, ali po poročilih iz drugih krajov od severja in juga živimo še v raju. V leblih so dobili novega snegu, da je zaostala celota posta med Bočem in Kobridom. Čez Kras je bil ustavljen tovorni promet po ležežnicu; med Št. Petrom in Reko so vklj. povsem izostali. Na morju v Kvarnerškem zalivu je bil velik vihar, da so povsem ustavili vožnjo po morju.

Nocoj po noči sreči dobili tudi v Gorici 4 peste na debelo snega, a danes sneži dalje. Sinoči ob 11. uri je bilo še jasno. Koliko snega bo se le drugod?

V Ločniku je imela v nedeljo zborovanje "Legina" podružnica. Iz Ljubljanskega poročila smo poizvedeli, da je bilo tamnožne laško otroško zahajšče 1020 gld., a podružnica je imela le 200 gld. dohodkov. — Novi načelnik je Matjaž Dominik, namestnik Pero Andreja, tajnik Bratč Ivan, blagajnik Pero Domink, odbornik pa Vidov Ivan Krst. Torej edino le "puro sangue"! — Izvabilo so daje — smeju se, ljudje božji! — dvanajst odpoljanke z glavnim skupščinom, ki bo letos v Tridentu. Torej dva na jači naj bi jih slo v Trident pri letnih dohodkih 200 gld. E se tomu ridi!

Legi nazionale. — Razne podružnice tega društva na Primorskem so imele v nedeljo občeni zbor. Iz poročil o teh zborih, ki je čitano v italijanskih časopisih, postavljamo da je njih delovanje bilo uspešno, na več krajih pa tudi — slab. V Trstu pa, pr. od 120.000 ljudov ima podružnica le 5.500 članov, v Gorici pa ima okolo 900, v Trižiču in tež "roca dell'italianità" pa le 126 (treči: stošestindvajset). V drugih goriskih krajih se pa godi blizu jednako. Letni dohodek znaša le 25 kr. V Trstu in v Trižiču pa količici je isredotovila ta Šolska družba vso svojo moč, ali upati je, da bi brez uspešno. Ramejajo odprt solo v Krkavčih (poznamo Pomjan); tankaj odpre svojo solo tudi "Družba sv. Čačila in Metoda za Istro" akadem. temu, da ji nasprotujejo oblasti in zasebniki. V Gradiščanu (Istra) se je izdelek zborovanja tudi tamnožni duhovnik Don Ceciantej ter pri zborni vspodbujal k delovanju. In ta duhovnik je v očeh našli nasprotnikov vsega spoznanja vreden, dočim pa, ko se kateri naš duhovnik udeleži kakšnega shoda ali zborja, ga nasprotniki proglašajo za agitatorja prve vise. Mi seveda nujname učesec proti temu, aki so somišljenci padajo — ne vendar bi želeli, da bi latki duhovniki ne podpirali nekaj kričelih krvic. To zahteva stan, kervey in namki naše sv. vere!

Voltive v Šempasu. — Zadnje občinske volitve v Šempasu je razveljavilo nameščenštvo na utok g. Jos. Faganola, ki pa zatoži leži na smrt bolan. Nove volitve bodo 11. 12. in 13. februarja.

Danes nam je doslo poročilo, da je g. Faganola bolje.

Iz Dolnje Žrtevje. — Pri nas so prav krasno popravili skladovno česlo. Kjer je bila nevarnost, so zdajno posneli ter celo razširili. Neko stransko pot v Žrtevje — klanec —, kjer je začela voda, so prav lepo popravili. Posetečki in rokodelci, ki hodiči tudi v Žrtevje, so prav zadovoljni ter izkazajo največjo hvaljenost toki skrbnosti.

Napad na slovenskega občinstva. — Nemški priseljenci v Ljubljani, neki Paul Semmamun, ki ponuja slovenski duhovniški nekakšne svetje, čutil je potrebo, da se je spravil na našega vescarja g. Jerneja Kopaca, opravljajo ga pri t. duhovniku, da ne gre sveče niso iz pristnega voska. V "Slavenču" je pričel celo spredno nekega "čenika" Kapitča, ki je bale nasel, da Kopacove sveče niso iz pristnega voska. Ali tujte smolu! Uradna preiskava pri e. kr. kemičnem poskusilcu je pa dognala, da v prav isti in sreči, katero je preiskoval Kaptič, ni nikake primesi, namreč da so iz pristnega zelenega voska. Končno besedilo bo govorilo solišče. Ne dvomimo, da g. Kopac zmaguje na vsej trti, kajti njegova poslenost je znana vyskomur, ki je kdaj občeval z njim.

Umrl je tudi g. Franjo Fučinjan. — O katerem smo poročali zadnjie, da ga je doležela kap, ko je priletel k bolnemu bratu v Bijajno. Naj v načrtu počival.

Iz Rublji nam poročajo: "V nedeljo zjutraj se je prikralj velik diži in macek v kurnjak g. postaje-nadzornika v Rublji in. Umoril je, ugniznju v glavo, 1/2 kokoških, pojede poletov in ene ter splezal na stojalo, hoteč počivali. Ta ga je opazila domaća gospa, ki je prista odpirat kokošem. Prestrežna zaplata je bila vrat ter pokljiva gospa, nadzornica Mirevjeta, ki je ustrežil nepovabljenega gosta. Tasi zelo medel, tehtal je 8 kg.

Ime 16. t. m. bi je odpril pri posti v Rublji hražavljiv urad z omejeno službo. Sovodenjsko županstvo ne čuti potrebe, prosiči vse za dvojezicni napis na predstnikih poste in brzozjavi.

Dasi prilika že par dnij bud miraz, posljam iz našega zavetja znak bližajoče se pomladni, t. j. popolnem razvezelo trobenico.

Pražgodovinska groblja. — Znani učenec raziskovalce g. dr. Pavel pl. Marčešeti, ravnatelj tržaškemu prirodnoznanstvenemu muzeju, je poročal v nedeljo v znanstvenem društvu "Adriatic" o svojem iskopavanju pražgodovinskih grobov pri Sv. Luciji. Došlo je razkril 5800 grobov. Tolikog stevila ni dosegel še nijeden raziskovalce.

Načrni razsodba za tiskarje. — Visoko r. kr. kasarsko sodišče je izdalo le dni razsodbo, ki je jako razveselila vse tiskarje v Avstriji, predstavila pa državnemu pravdinštvu, v prvi vrsti pa naše v Gorici. — Znano je lastničenštvo, da je "Rinnovamento" ponapisil neko razsodbo z razlogi vred o zaplenitvi nekega umstjenege, "zajuhenege pisma" nekega visokega dostojanščnika. Ker je bilo v razlogih ponovljeno skoro vse, radi česar je bil list zaplenjen, je državno pravdinštvu zaplenilo tudi to razsodbo, ob enem pa zatožil urednika in tiskarja, da sta se pregrinili proti g. 24. tisk, zakl., ki preprečuje ponapisovali zasplojene sestavke. Urednik je bil obsojen na tri tedne zapora in 100 gld. globe, tiskar pa na pet dñi zapora in 15 gld. globe. Pritožil se je edino le urednik. Ali kasarsko sodišče je na predlog generalnega drž. pravdinštvu odločnilo ta utok, razveljavilo pa je iz svoje volje oni del "razsodbe, ki se je likal tiskarje". Izhorni svetnik dr. Schrott (generalni drž. pravdin) je namreč izrekel nato, da tiskar kakega časopisa se more kazenski preganjati zaradi pregreskov in prestopkov (jelež v slučajih včezajšnjih) le dejaj, akop ni naznanil urednika in izdajatelja, ali je pi prejel penzuri dolžnega iztisnega. Najvišji sodni dvor je soglašal s temi pasagi in oprostil tiskarja, dasi se ta ni pritožil, — Naravno, da je ta razsodba tako razveselila

vse tiskarje, kajti dosedanje tolmačenje tiskovnega in knjižnega zakonika jim je sino obvezelo stališče.

Iz Kouna. — Neki delavec v Gasparjevem milnu je našel v soboto okoli 10. zvečer na cesti proti Gorjanskemu kamnoseku Jožefu Kukanju iz Malega dolu, zunzlega in nezavestnega na tleh. Naložil ga je na ramen in prinesel ga v Kounen, kjer so ga po velikem trudu z ribanjem pripravili in zavestni in rešili.

Nesreča v snegu. — Židovski "Extra-blatt" na Dunaju je prinesel v nedeljo sliko o dveh nesrečnikov, ki sta naša smrt v snegu v Logu pod Predelom, o katerih smo natančneje poročali predzadnjem. Slika je le izdelek dobitnik, resnična pa je načrta.

Rimski list poročajo, da kralj Aleksander se jako trudi, da bi spriznjal očeta in mater.

Ako se to zgodi, vrne se Natalija v Srbijo, vladajoča po dober naprednjaki, ki so najmanj bili deležni pri zloglasnem razveljavljanju zavoda med Milanom in Natalijo.

Rimski minister za zunanje posle Nikolaj Karlovč Gierjs je umrl pretekel soboto: star je bil 75 let. Pokojnik je bil rodil Nemec, ki se je prelebil v Ruso. Mož je bil iz one sole stare, uske diplomacije, ki se ni zavedala, da Rusija je slovenska država. To je užrok, da je bila njegova politika več vladna, neslovenska. V politiki države službi je bil od svojega 18. leta. Služil je kot konzul na Balkanu, v Egiptu, Bernu in Štokholm; l. 1878. je postal poslovnik v ministerstvu za zunanje posle, l. 1882. pa minister. Zastopal je politiko evropskega mira. Pokojnik nadomestuje začasno državni svetnik Šiskin.

Rimski ministr za zunanje posle Nikolaj Karlovč Gierjs je umrl pretekel soboto: star je bil 75 let. Pokojnik je bil rodil Nemec, ki se je prelebil v Ruso. Mož je bil iz one sole stare, uske diplomacije, ki se ni zavedala, da Rusija je slovenska država. To je užrok, da je bila njegova politika več vladna, neslovenska. V politiki države službi je bil od svojega 18. leta. Služil je kot konzul na Balkanu, v Egiptu, Bernu in Štokholm; l. 1878. je postal poslovnik v ministerstvu za zunanje posle, l. 1882. pa minister. Zastopal je politiko evropskega mira. Pokojnik nadomestuje začasno državni svetnik Šiskin.

Za srečanje občine. — Ruski car je v nedeljo s posebnim ukazom, da se iz državnih dohodkov določi sveta 50.000 rublov v podporo in na mirovino potrebnemu nečlanjaku, slovenčanku in časnikarju. Ministr za prosveto in finančne ter predsednik akademije znanosti so dobili nalog, da sestavijo podrobnejša določila.

Za srečanje občine. — Ruski car je v nedeljo s posebnim ukazom, da se iz državnih dohodkov določi sveta 50.000 rublov v podporo in na mirovino potrebnemu nečlanjaku, slovenčanku in časnikarju. Ministr za prosveto in finančne ter predsednik akademije znanosti so dobili nalog, da sestavijo podrobnejša določila.

Za srečanje občine. — Ruski car je v nedeljo s posebnim ukazom, da se iz državnih dohodkov določi sveta 50.000 rublov v podporo in na mirovino potrebnemu nečlanjaku, slovenčanku in časnikarju. Ministr za prosveto in finančne ter predsednik akademije znanosti so dobili nalog, da sestavijo podrobnejša določila.

Za srečanje občine. — Ruski car je v nedeljo s posebnim ukazom, da se iz državnih dohodkov določi sveta 50.000 rublov v podporo in na mirovino potrebnemu nečlanjaku, slovenčanku in časnikarju. Ministr za prosveto in finančne ter predsednik akademije znanosti so dobili nalog, da sestavijo podrobnejša določila.

cene, nekaterim tudi pod isto. Kdor bi kupil vso serijo posamičnih vrst akademičkih knjig, dobi zraven še 10% popusta. Oni pa, ki si kipi vse knjige založbe, dobi 20% popusta". — Kdor želi natančnejših pojasnil v tej zadevi, naj se obrne do tajanstva akademije v Zagrebu.

Hrvatska književnost v Ameriki. — Zunanji minister republike Nikaragua naprosil je zagrebska uredništva časopisov, izdajatelje tiskovin in pisatelje, da bi doposiljali arhiv omenjenega ministra po jedem iztis hrvatskih časopisov in knjig, ki izidejo v v Hrvatski in Slavoniji. — Posiljalcev naj se adresuje: „Don Carlos A. Górola, Director de la Oficina de Cuentos internacionales, Ministerio de relaciones exteriores. — Managua (Republica di Nicaragua. Amerika).

Henneberg-Seide

— nur leicht, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen — schwarz, weiß und farbig, von 35 kr. bis 14.65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben. Dessins etc.), **porta- und stenografie Ins Haus.** Muster umgeleget. Doppelte Briefporte n. d. Schweiz. Sieden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof) Zürich.

Slovó!

Ker mi ni bilo mogoče zaradi preoblik zasebnih opravkov posloviti se posebno z vsemi svojimi prijatelji in znanci o prilikli svojega odhoda v Koper, kličem vsem prešnji: „Z Bogom!“

Gradišče ob Soči, dne 30. jan. 1895.
Alojzij Vales
e. kr. jetniški nadglednik.

Zahvala.

Podpisana rodbina iskreno zahvaljuje vse častite prijatelje in znance, ki so o prilikli bolezni in smrti preljubljenega in nepozabnega dné 25. jan. t. l. v Sovodnjah umrlega sina

JOSIPA

na katerikoli način s svojo tolažbo ublaževali njeno veliko žalost. Posebno pa zahvaljuje čast. gosp. vikarija Ant. Juga in preb. g. barona Bianchi-ja, kakor tudi vse, ki so o prilikli smrti podarili vence na krsto ali spremili premilega pokojnika do hladnega groba.

Bog plati!

Koper, 29. jan. 1895.

Rodbina Benko.

Seme

izvrstnega, pravega
Kašeljskega zelja

prodaja po 50 kr. 30 gramov Ignacij Međimira v Gorenjem Kašlj p. Začetek na Kranjskem. Denar je poslati ali po nakaznici ali v poštnih znamkah.

Petra Mušeka

gostilna s prenočilišči

„ALLA VITTORIA“.

T r s t

Via Torrente st. 30, uhol Via Sorgente. Sobe, prenočilišča za 30 kr., vino belo vipavsko, teran, istrsko, dobra kuhinja.

800 hektov

pravega, kot voda čistega slivovca in tropinoveca razpoložen v sodovih franko po 40 kr. liter.

Izvrstna vina, svoj pridelek, po 17 kr. liter.

Jos. Kravagna
vinogradnik in žgalec žganja v Ptalu (Peltau), Stajersko.

Za vsako faro, za vsaki poštno uradni okraj in za vsako okolico, kjer koli je ljudska sola, se razumna, spoštovana in krepovana oseba kot

opravnik in posrednik

proti vrednemu postranskemu zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Pundube poči 111.895. Gradič poste restant.

Za trgovce in krošnjarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: možke in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robce itd. v tovarniških zalogah

Jos. Mandl, Dunaj

L. Schwertgasse 3 (bei Wipplingerstraße 18.)

Najnočasnija razpoložljivost po zelenicah in pošti na vse strani.

ZAHVALA.

Podpisani se prisrčno zahvaljujem za sočutje in zadnjo čast, skazano moji preljubi materi

Katarini Berlot

umrla dne 22. jan. t. l. 74 let starca. Osobito mi je dolžnost se zahvaliti preč. g. Hilariju Vučku, vikariju na Gradišču, in Josipu Pavletiču, župniku v Renčah, za tolažbo ob smrtni urbi. Pa tudi župljnom, starešinstvu, posebno po pevem za premje petje in obilo voležbo pri pogrebu.

Vogersko, 24. jan. 1895.

Anton Berlot, župnik.

ZAHVALA.

Podpisani se prisrčno zahvaljujem za sočutje in zadnjo čast, skazano moji preljubi materi

Francetu Kodriču

in dokazali nam v najbriderjših trenotih svoje prijazno sočutje. Še poseba pa zahvaljujemo preč. g. duhovniku, g. pevce in njih požrtvovalnega pevovodjo g. Ponču, sploh vse, ki so mi kakor senki način poveličali pretužno slovesnost.

Na Berjah pri Rihem, 24. jan. 1895.

Zaluženi sorodniki.

ZAHVALA.

O prilikli britke izgube prerano umrlega

gosp. Rajmunda Mahorečia

došli so nam od sorodnikov, prijateljev in znancev mnogoštevilni dokazi prešnega sočutja. — Zahvaljujemo se za nje tem potom zlasti darovateljem vencu in neščetnim udeleženkom pogreba, ki so predlagala rajukega spremljati na njeg. zadnji poti, imenoma Njega ekscelencija g. deželnemu glavarju in grofu Goranini-ju, visokorodnemu g. e. kr. okraju, glavarju, grofu ur. Schaffgotsch-nu, častiti duhovščini, g. Ivanu Hribarju iz Ljubljane za ginstiv magnolini govor, visokemu deželnemu odboru in gg. deželnim poslancem, gg. uradnikom, učiteljem, županstvom v Sežani, Naklem, Lokvi, Storjah, Povirji, Tomaji, Dutečah, Repnem, Nabrežini, Gabrovici, Komnu, cestnemu odboru, podružnici društva redcega kriza in ujetnemu odboru, učiteljskemu društvu, Čatalnicu, gasilnemu društvu, okrajni bolniških blagajnic in gg. pevem za v sreč segajote petje. Vsi ti pojavi ljubezni do rajunka so nam bili ne male tolažilo ob nemudomstljivi izgubi. — Vsem se enkrat naša najtoplejša zahvala.

Sežana, dne 28. januarja 1895.

Zaluženi ostali.

Gostilna Antonia Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriške in drugimi Slovencem v Trstu, kajti v istej so točno le pristna vipaška črna in bela vina in prvaške občine in s Krasa.

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravkih v Trstu.

Kuhinja prav dobra in po cent.

Vse razbite reči,

kakor n. pr.:

stekleno blago, porcelan, lesene reči itd.

lepi

Plüss-Stauffer-Kitt

Steklenice po 20 in 30 nč. pri trgovcu s steklom

Jos. Sturli, Gorica

Vozni listi in tovorni listi v

A m e r i k o .

Kraljevi belgijski posredni parobrob „Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelphijo

koncessjonovana črta, od e. kr. avstrijske vlade. Na uprašanja odgovarja točno: koncessijon zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV. Weyringergasse 17 ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Stabureau & commercieller Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljane in slast pospešujejo in napenjanje odstranjuje ter milo raztopljuje

Domače sredstvo

Velika steklenica 1 gld., malta 50 kr. po posti 20 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonita varstvena znamka. Zaloge skoro v vseh lekarinah Avstro-Ogrske. Tavu se tudi dobiti:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor svedočijo mnoge skušnje, čistjenje, zmanj in lečenje rau ter poleg tega tudi blizu bolezni.

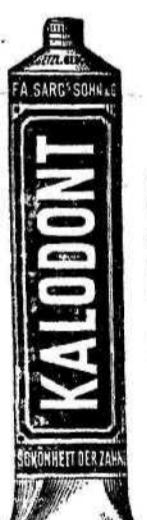
V skaličicah po 35 kr. in 25 kr. po posti 6 kr. ved.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonita varstvena znamka.

Glavna zaloge

B. Fragner Praga St. 208-104, Malá strana, lekarna pri orlu. Postna razpoložljivost vsaki dan.

SARG-OV zdravst. preskušen (Spricvalo: Danaj 3. jul. 1887.)

krat veliko
zobno čistilo in ohranilno. Dobiva se posred

preskušeno in uspešno dokazano, zdravstveno priporočeno in ohranilno.

zdravstveno posredovanje.

D o p i s i .

S Tolminskega, 10. januarja — Gospoško je treba slušati — prav; a poslednja morda gledati, da prav vladia in pravično, da res deluje v korist svojih podanikov, drugače ne spoljuje svojih dolžnosti. V tem pogledu bi se ubogi kmet v časih lahko pritoži, da se ne ravna z njim, kakor bi trebalo.

Odkar je nov okrajski narednik (feldvebelj) v Tolminu, pritožujejo se ljudje, da se ravna z njimi pretrdo. N. pr. Ta je bil pri kontrolnem zboru v Kobaridu —, kakor pravi — a kičajo ga vendar se v bolj oddaljene kraje na odgovor. Ali pa: bil je sam osebne v Tolminu, da je poprašal, kako je stvar, a za njim pride spet vabilo, naj se oglaši v Tolminu.

Dovoljujem si prašati: Kdo je kriv teh razmer? Ali je prav, da se ubogemu kmelu tako pritska? Kdo povrne kmetu — vojaku stroške in zamudo časa vsled tega? Zakaj pa pri prejšnjem g. naredniku ni bilo takih pritožb?

Strogost, ubogljivost mora biti pri vojašini; a gledalo naj bi se, da bi se ne napravljale že tako ubornemu kmetu — trpinu nepotrebne težave. To sem hotel povedati, ker sem čul pritožbe od raznih strank, katerim lahko verujem.

Iz tolminskega okraja. — Novo leto je prineslo zavednemu učiteljstvu sploh in učiteljstvu v tolminskem okraju posebej dve veseli novici: Popolnikov koledar za slovenske učitelje in ugodno rešitev Vertovecovega utoka na visoko ministerstvo za uk in hrgočastje, profi sklepni dež. šol. sveta, kateri je pritožnika izključil iz okr. šol. sveta ter na njegovo mesto poklical gosp. Širca pod predvezo voditelja „glavnega šola“ tolminskega glavarstva.

Popolnikov koledar podaja nam marsikaj lepega in koristnega, kakor tudi podnobljivega. Mej drugim najdemo v koledarju: 1.) na strani 6: V šol. okr. mesta Maribor izvoljen je učiteljskim zastopnikom g. Karl Sketl, mošč. učitelj. 2.) Na strani 14: V šol. okraju okolice Celje izvoljen je učiteljskim zastopnikom g. Anton Brezovnik, učitelj v Vojniku. 3.) Na strani 50: V šol. okraju Šoštanj izvoljen je učiteljskim zastopnikom g. Kaspar Hrovat, učitelj v Šoštanj. 4.) Na strani 66: V šol. okraju Črnomelj izvoljen je učiteljskim zastopnikom g. Franc Setina, učitelj v Črnomelju. 5.) Na strani 84: V solskem okraju Litija izvoljen je učiteljskim zastopnikom g. Franc Kovač, učitelj v Zaticu. In tako bi lahko navedli še mnogo enakih slučajev iz prejšnjih letnikov učit. koledarja, kateri nas poučijo, da zavedno učiteljstvo voli v okr. šol. svete tudi podrejene učitelje. Ne dela tedaj razlike med učitelji in voditelji nego voli po svojem prepricanju in na postavni pedagi one šolnike, kateri spozna sposobnim in ki uživajo med učiteljstvom zapletje. Tako je postavno, tako je značajno, tako se razsvetuje prepricanje učiteljstva. In kele bi se opal proti temu spolitkati, kdo bi si upal tudi postavo in kvariti znataje in prepricanje. Stalni učitelji, če tudi niso voditelji, imajo pasivno in aktivno volilno pravico. Dokler je tedaj obstoječa šolska postava v velgavi, voliti se smejo poleg voditeljev tudi drugi učitelji zastopnikom v okr. šol. svete, in jih bude že to koncu tjuho ali ne.

Še več nas pa pouči omenjena ugodna rešitev visokega ministerstva. Bilo je namreč tako-le: Za tekoco 6-letno dobo bil je preteklo leto izvoljen učiteljskim zastopnikom v našem šol. okraju zopet g. Andrej Vertovec, učitelj v Tolminu, a zarad svoje odločnosti tudi zopet izključen od dež. šol. sveta. Nad njegovo izvolitvijo spolitka sta se, recinjo kak naravnost, edino le dva znana gospoda D. in K. in nikdo drugi. Kako pa Vertovecovo izvolitev zopet uničiti? Kratko. Proglasil je dež. šol. svet kar enostavno tolminsko štirirazredno ljud. šolo za „okrajin glavnega šola“ in glavnega voditelja tolminskih ljudskih šol, g. Širca poklicai v okraj. šol. svet na mesto izbačenjenega, od učiteljev izvoljenega g. Vertoveca.

Učiteljstvo, prikrnjano s tem na svojih itak skromnih pravicah, prigovarjalo je gosp. Vertovemu, da napravi utok na visoko ministerstvo. G. Vertovec se je od začetka temu ustavljal. Ko pa je g. dr. Stanič učiteljstvu pojasnil, da se lahko tako samovoljno in protipostavnost postopanje dež. šol. sveta na skodo učit. pravie v okraju vkorenini ter lahko razširi tudi na druge okraje, udal se je gospod Vertovec želj učiteljstva. Utek je sestavil gosp. dr. Stanič in rešitev ima sedaj g. Vertovec v rokah. Glavne poteze omenjene rešitve visokega ministerstva se glase: 1) Po novi šolski postavi ni več glavnih šol. 2) Volitve se ne smejo vršiti pri navadni okr. učit. konferenci. 3) Za volitve učiteljskih zastopnikov določiti je poseben čas ter povabiti učitelje-volilce v poseben volilni zbor, kjer si izvolijo oba zastopnika v okr. šolski svet. To je kratek zapopadek rešitve na Vertovecovo utok.

Vsled te rešitve ni več tolminska štirirazrednica „okrajin glavnega šola“ in njen voditelj g. Širca ni več ud v okr. šol. svetu v Tolminu — nista pa tudi več učit. zastopnika niti g. And. Vertovec niti g. Ivan Krajnik, ker sta bila izvoljena pri navadni okr. učit. konferenci. Vsiti se morajo tedaj nove volitve, kar se baje zgodi v kratkem. Iz omenjenega se mnogo učimo in z zadoseenjem konstatujemo, da se je enkrat za vselej odbil v tem oziru in pri obstoječih šol. postavah napad na učiteljske pravice. Učiteljstvo bode volili oba učit. zastopnika, za kar se je borilo in tudi zmagalo.

Po mnenju visokega ministerstva vršile so se volitve učit. zastopnikov, od kar je nova šol. postava zagledala beli dan, nepravilno. Neveljavne so vse one volitve, ki so se vršile v redni okr. učit. konferenci.

Se več, kjer ni tožitelja, ni sodnika.

Učiteljstvo je z omenjeno rešitvijo vis. ministerstva postavljeno v enako vrsto in enako veljavo z volilci družih kategorij. V zadošenje in v pogum učiteljstvu je tudi okolnost, da najvišje oblastnije ne poznajo osebnih obrekovanj, strastij in samovoljnosti, nego edino le postavo, ob katerej se razbijajo vse zahrbitne spletkarje. Učiteljstvu, vršečemu svoje dolžnosti v soli in zunaj nje, se ni treba batiti vsakega poklicanega in ne-poklicnega zaplotnika. Zaplotniki so sicer nevarnejši od očitnih sovražnikov, zato gre pozor!

Iz Šenčurja, 27. januarja. — Po želji občnega zборa „bralno društvo v Šenčurju“ preskrk ločenje večere v predpustnih nedeljah zvečer. Res tečen nadomestek za plese, katere je naše županstvo ustavilo za tekoče leto.

Prvi večer nas je gospod učitelj Anton Belé učil napravljati kis iz raznega sadja,

ter več vrst takega kisa dal pokušati. Oglasili so se trije gospodarji, ki so preteklo jesen s prav dobrim vspetom napravili domać kis. Upati je, da bo ta pouk po občini mnogo razširil napravljanje zdravega domaćega kisa iz vinskih pen in sadja. Potem je društveni predsednik č. g. B. Grča vodil poučni razgovor o popravi katastra.

Dugli večer je gospod A. Belé poučeval o zimskem cepljenju vinske trte. Prislo je nad 50 gospodarjev, ki so pazno poslušali točni pouk in skrbno si ogledali in primerjali jim podane uzorce pravilnega in nepravilnega cepljenja. Potem je č. g. Fr. Guzelj govoril „o pravilih“ z moralnega, gmotnega in narodnega stališča. Posamične točke je osolil s pikantnimi vzgledi. Konečno je popisal in označil dobrega, vestnega in narodnega advokata ter priporočil, da naj se le takega v potrebi poslužujejo verni, narodni Slovenci. Živahnno ploskanje poslušalev je odlikovalo govornika in pričelo, da so ga razumeli. (Tako delovanje moramo le polhaliti in priporočati vsem narodnim društvom, posebno v goriški okolici. Také treba poučevati naše ljudstvo, potem bodo laški odvetniki kasali sami sebe za svojo „predrznost“. Ured).

Izpod Križa (na Vipavskem): — Kaj so Dobravlje — in kaj so Dobravelje? Dobravlje je davčna občina, ki šteje več selišč, spadajočih v celotno županijo Sv. Križ. Ima okoli 600 prebivalcev, kateri se pečajo večinoma s poljedelstvom in živinorejo. (Po zadnjem ljudskem štetju imajo dobravlje 577 prebivalcev. Posamični deli so: Hrib 85 preb., Hrobači 154, Kozjapara 38, Pikiči 89, Velika vas 143, Verčoni 68. Op. uredn.).

Pa še nekaj je imenitnega, kar se tu nahaja. Nahaja se namreč samoupraven „Gospodarski svet“, ki šteje jednajstero udov in enega načelnika. Kolikoga pomena je ta svet, pokazalo se je dovolj jasno preteklo leto pri volitvah. Agitovalo se je izpod marsikaterega dimnika, in te agitacije niso ostale brez uspeha. Odstranivši povsem dosedanje ude, postavili so na njihova mesta nove možje. Obetali so volilcem znižanje občinskih doklad, prenovljenje občinskih potij in, kar je še največ — *ljudsko šolo*. Mnogim je že srce kar radosti poskakovalo, slišavši toliko res prekoristnih naprav. Že so si slišali v domislji načrte o krasni šolski stavbi, koprneči veselja, videti že svoje otroke, zahajajoče zajemat iz zakladov šolskega poduka. Sedaj se jim še le odpirajo oči, da svet je zapeljiv in da ni vse zlato, kar se sveti. Bivši občinski zastopniki so si postavili neminljivih spomenikov vstrajnega gospodarstva, za kar jim bode še poznejši rod hvaležen. Kaj storé v tem pogledu se danji, pokaže nam prihodnost.

Gotovo je še marsikomu v spominu nekdanji šaljivec „Jurič s pušo“, ko je jasno predočeval gospodarja trde kmečke korenine, kako je hodil po polju mesto z vprežno živino z lovskimi psi, mesto pluga je nosil lovsko malho, za bič pa mu je služila lovска puška! Kaj več o svojem času. (Vse prav! Le to prosimo, da premislite, ali kaj koristite dobri stvari, ako javno razpravljate take reči. Ako bi imela nastati nevolja še večja brez koristi, bolje bo, ako ne obesate svojih homatij na veliki boben. Zdravi! Uredn.).

S Št. Viško-gorske planote. — (Izv. dop.) — Dne 15. aprila preseli se poštni urad iz Dol. Trebuše na Slap. Pismonoša obhodi

vsak dan Roče, Prapetno, Polje, Št. Viska gora, Pečine, Ponikve in nazaj na Slap. Doslej so dobivale Ponikve le trikrat na teden pošto iz Podmeleca, ostale občine pa po petkrat. Od 15. aprila naprej bodo vse te občine preskrbljene vsak dan s pošto. Da več ne moremo zahtevati, je razumljivo. Pečine in Ponikve so skupaj ena župnija. Sploh vse tukajšnje občine so že po naravi združene. Iz Ponikev je večja zveza do Slapu zaradi štacun, mlinov, trgovine z nogavicami. Koliko trgovcev nogavic je v Podmelecu? Vsak dan so ljudje iz Ponikev na Slapu. Koliko jih pa pride iz Ponikev v Podmelec? Ponikevi nimajo očij v mehu in dobro vedo, da ni vsejedno, dobiti trikrat na teden pošto ali pa vsak dan. Ker smo vsi združeni, zato je poštno vodstvo določilo pošto vsak dan.

Iz Bolea, 23. jan. — Po navadi zahtevajo stariši od svojih nedoraslih otrok, da so zvečer ob določeni uri doma. Od te hvalevredne navade pa delajo izjemo mnogi roditelji našega trga, ki je, kar se tiče otrok, dosti oblagodarjen. Ti smrkovci potepajo se jim ob večernih urah po cesti, upijejo in razgrajajo, prav kakor bi bili divjaškega rodu. Kakšen „dirndaj“ je zvečer večkrat po trgu! Kakšno je bilo zadnjo nedeljo na glavni cesti poleg Cesarjeve hiše?! In to okrog 7. ure zvečer! Večji in manjši otroci, dečki kakor deklice vse uprek se je lomastilo po snegu, upilo, plezalo se in kepalo, da je bilo še sitno, da ne pravim nevarno hoditi tam v obližju. Mojemu sosedu je kepa sneg priletela v noge, ko sva šla blizu mimo tega pekla. Nič posebnega ni to, res, pa posebna ljubeznost bi tudi ne bila, če bi jo bil dobil kam v obraz, n. pr. v oči.

Prepogosto vidim tudi otroke, letati za tistimi predpustnimi „norci“. Znano je to izza drugih let sem in začelo se je ponavljati tudi letos. Ob takih prilikah so frkolini obojega spola v starosti od 6. — 12. leta ob 8. ali 9. uri tudi še zunaj. Res, skrbne matere!

Še dalje postajajo otroci iste starosti ob istih poznih urah pred krčmami, kjer so kakšni škripaci in kjer se javno ali pa skrito pleše. Vse take komedije so pa kakor nalase za otroke! Prav po vzgojeslovnih pravilih! Krasna bodočnost se nam svita! Prav živa potreba je res, da se tako tu pri nas posnema tržaška ali pa goriška „inclita mularia“! No, časti taki otroci ne delajo ne starišem, ne trgu in — županstvu tudi ne. Ne zvrača pa naj se krivda prav nič na šolo. Od šole same ne pričakujmo vsega. Gg. duhovniki in učitelji niso zato tu, da bi opravljali službo občinskih redarjev. Izročite ta posel možu v to postavljenemu, in ta naj pelje ali spodi domov otroka, ki ga po drugi „ave Mariji“ dobi samega na cesti; če ga mati neče, prenočite ga pa z „dobro“ mamico vred v občinski hiši.

Ta prostost naših otrok bi bila prva posebnost bolškega trga. Še zanimivejša je pa druga. (— Ali tega ne moremo priobčiti, ker bi se kdo hotel — pohujšati. Oglasite se pa pri županstvu in uverjeni smo, da v bodoče ostanejo — krave in biki v hlevu. Ured.)

Iz Bolea, 27 jan. (Čitalniško zborovanje). — Radi neugodnega vremena se je letos precej zakasnelo to s' vno zborovanje. Pa od 24. t. m. je zdaj tudi to opravljeno. Upravniki onih listov, katere so si zborovalci naročili, naj skrbē, da tiste groše,

s katerimi smo jih počastili, četudi malo kasno, brzo spravijo v promet (No, težave ne bo s tem opravilom. Ured.); uni pa, katerim smo naročnino odklonili, naj se čudijo naši pameti in naj po receptu „Prin. lista“ proglašé našo Čitalnico kot nezvesto. — Zborovanje je minilo brez burnih nastopov. G. predsednik je zbrane društvenike pozdravil s kratkim, a „siloo jedrnatim“ nagovorom. Za tem bi sicer imelo slediti lepo sestavljeni in nauduševalno poročilo tajnikovo, kakor je to navada pri takih zborovanjih; pa opustila se je ta točka, najbrže, da bi se društveniki predolgo ne zadrževali. Dobil je torej hitro besedo g. denarničar. In fine finali smo zvedeli iz njegovega poročila, da je slavni društveni odbor dober gospodar, ker „kasa“ se v prošlem letu ni prav do dna spraznila. Zato odboru tudi ni bilo treba „demisijonirati“ in ostal je, kakor je bil, tale: gg. Krist. Bratina, Fr. Ilovar (podpredsednik), Fr. Klopčič, Ad. Komac (tajnik), Al. Sorč (predsednik), Gr. Šubic (blagajnik), in Ant. Šulin.

S pomlajenim starim odborom na čelu in ob straneh smo jeli presojati liste in listice, kaj so vredni. Odklonila se je naročnina za „Slovanski svet“, ker je ta list pri nas malokdaj kdo bral in je navadno vsaka številka nerazrezana počakala druge. Opustil se je pa tudi „p. n. katoliški Primorski list“. Velika večina je glasovala proti temu listu, ker se nam zdi nekatolišk njegov namen, sejati razpor med ljudstvom ter med tem in raznimi stanovi; premalo katoliški se nam zdé tudi gg. uredniki in upravniki ter drugi „ad latu“ tega lista, dobro znani po svojih narodnih delih in po gospodarstva željni strasti se izza življenja „stare Soče“. Ostali smo pa „Sočini“ anarhisti in nekatolički, ker sta „Sočo“ podpisala in podpisa še ne preklica dva vrla katoliška moža, katera prav kot taka vsi poznamo in cenimo, dalje ker „Soče“ naš prevz. nadvladika ni se obsodil kot protikatoliški list. Vseh listov skupaj nabavila si je Čitalnica 16, med temi jeden nemški, namreč „Reichspost“, in jeden laski, „Rinnovamento“. Berila torej dovolj! Prav sršno želimo, da bi se kolikor se dá hitrim korakom pojavilo poletje ter da bi nas „počakalo“ mnogo gospode iz vroče Gorice in nam pomagalo brati njim v zabavo, nam pa v veselje.

Leon Kame.

Z dežele. — (Dvojna mera). — Že parkrat je „Pr. L.“ očital besede: „s palico, z betom, železnim drogom“, katere je „Soča“ rabila za slovenske koalirance povodom uprašanja o dvojezičnih napisih v Istri. Vsakdo, ki ima še količaj dobre volje, mora spoznati, da taki izrazi se rabijo, da se dokaže, kako „katoliški“ voditelji na Kranjskem lezejo po trebuhi, in zapustivši vsa načela so stopili v službo k židom in židovski vladi. „Soča“ je z onimi izrazi hotela označili slepo pokorščino in skrajno blapčevanje do koalicjske vlade. Le pomislimo, kako „Reichspost“ in t. d. pišejo in kakšne izraze imajo pri političnih horbah. Prince Liechtenstein je dne 21. jan. pri shodu v Linetu izrekel te le besede: „... Fegen Sie (namreč obrtniki volile), meine Herren, durch einstimiges Votum den Feind ihres Standes, die liberale Partei, mit dem Kehrbesen aus dem Parlamente hinaus...“ In takò je govoril — princ.

Pred leti so nasprotniki „Rim. Kat.“ predbacivali surovost itd. zaradi znanega rezanja ženskih jezikov!! G. urednik dotičnega lista se je opravičeval, čes, da se ne sna-

vzeti doslovno nego bolj v prenešenem zmislu. Kakšnih hudič izrazov se je pred leti posluževal „R. K.“, je še vsem znano. In vendar se je vse opravičevalo. „Soča“ pa ni odpuščanja, ker je po zasluženju označila koristolovstvo in očividno blapčevanje slovenskih koalirancev. Dà, dvojno mero imajo naši katolički gospodje v mestu! (Ako nam ti gospodje odpustite ali ne, nam je čisto vsejedno. Ur.)

Od nekod. (Izv.) — „Soča“ st. 35 l. l. pisala je ob dopolnilni volitvi v gor. okolici sledče: „Soglasna izvolitev preč. g. župnika Blazija Grca nam dokazuje, da naši volile radi vidijo na častnih sedežih take duhovnike, ki so z ljudstvom; kdor pa ni z ljudstvom, tega odstranijo. Možje se pri nas ne cenijo po suknji, s katero se slučajno odvajajo, marveč po značaju in volji. Duhovsko dostopjanstvo ni ob enem priporočilo, pa tudi strašilo ne. In to je edino pravo, edino modro — in tako delajo naši volile. To dokazuje njih dozorelost v izvrševanju prevažne volilne pravice“.

V teh nedolžnih besedah ni nikje našel česa, kar bi duhovski stan razčilil. Se le ko je neki gospod s Tolminskega v „Pr. L.“ st. 17. l. l. razkril veliko hudočijo, čes, da je „Soča“ razčilila vse duhovnike, so se nekateri začeli hudočati nad temi besedami.

Da kdo ima črno suknjo, ne sledi iz tega, da je res posten, pravičen, čist in plemenit. „Rector magnificus“ na dunajskem vse nečisu je tudi slučajno duhovnik. Ali vendar je branil žide in zagovarjal krivega filozofa Spinoza, zato so mu pa krščanski socialisti posvetili. Tudi pot črno suknjo se skrivajo očitne hibe. Zato je pač nemodro in silno nespametno, zahtevati od ljudstva, naj spoštuje duhovnika, če tudi ni spoštuval vreden. (Tako dačec mi ne gremo. Pustimo spoštovanje, ali tu gre za povzdiganje duhovnika na taka mesta, ki so v rokah volilcev. Ured.) Zaradi breznačjnega postopanja nekaterih duhovnikov v javnem življenju je zavladalo geslo: „Le f. . . . ne“. In to je imel urednik pred očmi, pišeč one vrstice. Povedal je jasno, da kdor je sposoben za poslanca, tega treba vsekakor voliti, naj bo duhovnik, posestnik, učitelj, i. t. d. sploh kateregakoli stanu. Pri volitvah se ne sme gledati na stan, marveč na sposobnosti, poštenost in pravilenost kandidatov. So pa tudi taki, ki misijo, da je treba koga voliti v kak zastop zato, ker je duhovnik, ne glede na njegovo voljo in značaj. Kaj pada, to poudarjajo zato, ker jimi je zelo narobe, da je „gospod poslanec“ . . . odstopil. Ako bi slo za dr. G., bi gotovo „Pr. L.“, tako ne pisal.

„Vestis nou facit monachum“ (obleka ne naredi meniga.) Ta pregovor je star in pomenja prav to, kar je zguraj pisal „Soča“. Sreč, dobra volja, čisti namen, vmena za slovensko ljudstvo na Goriškem, življenje po veri, to so lastnosti, ki dajejo ljudskega zastopnika, ne pa oblike. Modrost ne gre v oblike, marveč v sreči, umu in volji. „Non in vestimentis est sapientia nec virtus“ (Ne v oblikah je modrost). Tako je treba razlagati „Sočine“ besede.

Se danes nekteri zaslepjeni vpijejo: Lejte „Sočo“, kako sovraži duhovski stan. Iz samega sovraštva je zapisala one besede....

Kaj pak: „kdo inče in (že z dobiti sreči, najde povsed zlató, kdor pa s slabim, najde povsed blato“. Tako piše Slovšek. (Tako je!) Vi ste res umeli, kakor so nas umeli ljudje poslednjega sreča; za zlosvoljence pa ne pišemo. Sicer pa: hvale Vam, da ste se oglašili. Vi je veste, komu ste govorili. Ur).